

Avdelningen för kunskapsstyrning för
socialtjänsten
Anna-Karin Sandén
anna-karin.sanden@socialstyrelsen.se

Socialdepartementet

Socialstyrelsens yttrande över promemorian Administrativa sanktioner i socialförsäkringen

Socialdepartementets diarienummer S2025/00568

Socialstyrelsens yttrande utgår från myndighetens verksamhetsområde.

Övergripande

Socialstyrelsen bedömer att det är angeläget att förebygga felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och har inget att erinra mot förslagen i sak. Socialstyrelsen vill dock framhålla att det är viktigt att ett införande av administrativa sanktioner också förutsätter att myndigheter ger tydlig och, vid behov, anpassad information till den som ansöker för att förebygga oavsiktliga fel.

Socialstyrelsen lämnar följande kommentarer på förslagen:

3.2.1 Förutsättningar för sanktionsavgift

Socialstyrelsen har inget att erinra mot införandet av en sanktionsavgift men konstaterar att ett strikt ansvar för den som ansöker, ställer höga krav på myndigheternas informations- och serviceskyldighet. Socialförsäkringen omfattar flertalet olika förmåner och ersättningar, vars regelverk i vissa fall kan upplevas som komplicerade. För att undvika felaktigheter är det därmed viktigt att myndigheterna underlättar för den sökande att göra rätt. Myndigheternas ansvar för att vägleda den sökande att lämna korrekta uppgifter och anmäla ändrade förhållanden kan vara särskilt betydelsefullt när det gäller personer som kan behöva anpassad information exempelvis på grund av ålder eller funktionsnedsättning.

När det gäller uppgifter som lämnas av god man eller förvaltare anser Socialstyrelsen att det kan framgå av regleringen för sanktionsavgifter att det i denna situation, förutsätts att huvudmannen insett eller skäligen borde ha insett felet för att påföras en sanktionsavgift. Detta eftersom huvudregeln för sanktionsavgifter i övrigt är ett strikt ansvar.

3.2.5 Nedsättning av sanktionsavgift

Socialstyrelsen *tillstyrker* att sanktionsavgiften ska sättas ned i de situationer där det bedöms som oskäligt att den tas ut med fullt belopp. Det kan vara särskilt viktigt för den som har nedsatt förmåga att tillgodogöra sig information eller där den oriktiga uppgiften eller underlåtenheten att anmäla ändrade förhållanden, kan antas bero på ålder, hälsa eller liknande förhållanden. Det kan också vara angeläget i de situationer där sanktionsavgiften riskerar att få konsekvenser för barn.

3.5.2 Förutsättningar för avstängning

Socialstyrelsen *tillstyrker* att beslut om avstängning inte fattas om det medför oskäliga konsekvenser för personen. Socialstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det kan handla om situationer där en avstängning riskerar att personen blir hänvisad till ekonomiskt bistånd för sin försörjning, att personen inte får den hjälp som han eller hon behöver för att klara sin dagliga livsföring eller att det drabbar tredje part till exempel barn på ett oskäligt sätt.

Kap 9. Uppföljning av förslagen

Socialstyrelsen *tillstyrker* att Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) får i uppdrag att följa upp och utvärdera de sammantagna effekterna av att införa administrativa sanktioner i socialförsäkringen. Förslagen kan få betydande konsekvenser för enskilda och det är därmed av vikt att samla kunskap om effekter. Socialstyrelsens anser att det även kan behöva beaktas i uppföljningen om enskilda avstått från att ansöka om förmåner av rädsla för att göra fel och drabbas av en sanktionsavgift.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Sabina Orstam. I den slutliga handläggningen har enhetschefen Annika Eriksson deltagit. Utredaren Anna-Karin Sandén har varit föredragande.

För Socialstyrelsen

Sabina Orstam

Anna-Karin Sandén